

KLIIMAMINISTEERIUM

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Aruanne

LIFE IP CleanEST projekti riigihanked, eelprojektid, load ja lepingud

Tegevus A.2 „Projekti tehnilised tegevused“

Tallinn 2024

Aruande koostas LIFE IP CleanEST projekti Kliimaministeeriumi veosakonna projektijuht Mari Sepp. Aruandesse andsid sisendit järgmised projektipartnerid: Keskkonnaagentuur, Eesti Keskkonnauuringute Keskus, Keskkonnaamet, Riigimetsa Majandamise Keskus, Tallinna Tehnikaülikool, Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus ja Eesti Geoloogiateenistus.

Aruanne on valminud LIFE IP CleanEST projekti raames, mida rahastavad Euroopa Komisjoni LIFE programm ja Eesti riik. LIFE programmi rahastusleping nr LIFE17 IPE/EE/000007. Aruanne kajastab autori seisukohti ja Euroopa Komisjon ei vastuta sisu kasutamise eest.

Sisukord

Summary	4
Sissejuhatus	5
1. LIFE IP CleanEST projekti hangete korraldus	6
1.1 LIFE IP CleanEST projekti hanked ja hankeplaan.....	7
1.2 Ülevaade projekti hangetest.....	8
1.3 Ülevaade sõlmitud lepingutest	9
2. Projekti tegevuste loastamine.....	10
3. Projekti riskid.....	10
4. LIFE IP CleanEST projektis koostatud projektid	11
Kokkuvõte.....	12
Lisa 1 projekti hankeplaan	
Lisa 2 projekti loastamise kaardistus	
Lisa 3 projekti riskide kaardistus	

Summary

LIFE IP CleanEST project Action A.2 „Preparation of the technical actions of the project“ carries out all the preparatory and planning actions necessary for the implementation of the applied actions under the LIFE IP CleanEST project that require the existence and coordination of the preliminary projects, terms of references or authorization between different authorities.

Action A.2 is compiled by two sub-actions. Sub-action A.2.1 is preparation of procurement documents and terms of references for C actions. Sub-action A.2.2 is about permits and approvals.

Action A.2 covers the project risks and therefore the risks are included to the report also.

This report is action A.2 deliverable „A summary report on public procurements, drafted planning documents / preliminary projects, issued permits, and on contracts concluded as part of the project“ with the deadline of 30.06.2024.

LIFE IP CleanEST end date is 31.12.2028. The report covers all permits and procurements that exist or have been completed by 30.06.2024 and maps the future permits and procurements.

The main aim of the administrative system is to manage the resources on time and therefore reduce the risk of time-consuming procedures and their influence to the project implementation.

Sissejuhatus

LIFE IP CleanEST projekti tegevus A.2 „Tehniliste toimingute ettevalmistamine“ hõlmab projekti sisutegevuste ettevalmistamiseks vajalikke lubade taotlemisi, hangete läbiviimiseid, keskkonnamõjude hindamisi ja eelprojektide ettevalmistamist. Tegevus A.2 koosneb kahest alamtegevusest. A.2.1. on „Hankedokumentide lähteülesannete koostamine“ ning tegevus A.2.2. on „Load ja kooskõlastused projektis“.

A.2 tegevus näeb ette *deliverable*-aruande „LIFE IP CleanEST projekti riigihanked, eelprojektid, load ja lepingud“ valmimist tähtajaga 30.06.2024. Aruanne koondab projekti ja partnerite üleselt tehtud riigi- ja lihthanked, sisutegevusteks („C“ tegevused) väljastatud load ning kaasab mõlemate üleselt projektis kaardistatud riskid.

Hankeplaani, riskide kaardistuse ja loastamise ülevaate koostamisel on arvestatud rahastusleppes (Grant Agreement No LIFE17 IPE/EE/000007) ette nähtud plaaniga ning lisatud tegevuste käigus lisandunud elemendid.

Aruanne sisaldab ka LIFE IP CleanESTi raames koostatud tööprojektide loendit.

Et projekti lõpptähtaeg on 31.12.2028, siis kajastab aruanne seisuga 30.06.2024 lõpetatud või käimasolevaid hankeid ning väljastatud lube ja kaardistab aruande hetkel teadaolevad tulevikuhanked ja potentsiaalselt väljastatavad load.

Riskide kaardistus on aruandesse hõlmatud seisuga juuni 2024.

1. LIFE IP CleanEST projekti hangete korraldus

Hanked on oluline osa LIFE IP CleanEST projekti protsessist hõlmates kaupade, teenuse ja tööde hankimist välistelt partneritelt. Hangete planeerimine ja läbiviimine on oluline osa projektijuhtimisest, mis toetab ressursside suunamist, eelarve planeerimist ja raha kasutamist vastavalt Riigihangete seadusele¹, riigihangete protseduuride toimetudelitele² ja rahastaja poolt seatud administratiiv- ja finantsreeglitele³.

Projekti riigihanked tehakse läbi e-hangete keskkonna ning tsentraliseeritud teenusena korraldab riigihanked Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK).⁴ Kõik projekti hanked on olnud e-hanked. Paber kandjal hankeid ei ole tehtud.

Riigihangete toimetudeli⁵ kohaselt on Tellija hangete keskse süsteemiga liitunud asutus, mille ülesanne on koostada sisuline tellimus, mille vorminduse ja läbiviimise toimingud teeb RTK. LIFE IP CleanEST projekti hankekohuslastest partneritest on RTK tsentraalse tugiteenusega liitunud Kliimaministeerium, Keskkonnaagentuur ja Keskkonnaamet. Teised hankekohuslastest partnerid, Eesti Geoloogiateenistus, Tallinna Tehnikaülikool, Eesti Keskkonnauuringute Keskus ning Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus ei kasuta tsentraalset teenust.

Hangete läbiviimise üks värav on Riigihangete Register⁶. Seda kasutavad kõik partnerid sõltumata sellest, kas on liitunud RTK riigihangete tugiteenusega või teevad enda hanked ise.

Projekti juhtpartner Kliimaministeerium kooskõlastab kirjalikult kõikide partnerite riigihangete tehnilised kirjeldused enne riigihanke väljakuulutamist. Kliimaministeeriumi kinnitamise eesmärk on partneri projektihanke sisulise vastavuse valideerimine projekti eesmärkidele. Vastutus hanke sisu ja läbiviimise ning eelarve sihipärase kasutamise eest on partneril. Riigihangete kooskõlastamine juhtpartneriga on kokku lepitud juhtpartneri ja partnerite vahel sõlmitud partnerlepingutes.

Igal partnerorganisatsioonil on enda sisemine hangete läbiviimist reguleeriv kord, mida partner hanke koostamisel ja korraldamisel järgib.

¹ Riigihangete seadus, RTI, 01.07.2017 <https://www.riigiteataja.ee/akt/101072017001>

² Riigihangete protseduuride toimetudelid [RTK/Teenuslepped ja toimetudelid](https://www.rtk.ee/teenuslepped-ja-toimetudelid)

³ Financial and Administrative Guidelines <https://cinea.ec.europa.eu/>

⁴ Riigi Tugiteenuste Keskus [Riigi Tugiteenuste Keskus/riigihanked](https://www.rtk.ee/riigihanked)

⁵ Riigihangete toimetudel <https://pilv.rtk.ee/s/oc6PA7dTNfM8ESQ>

⁶ Riigihangete register <https://riigihanked.riik.ee/rhr-web/#/>

1.1 LIFE IP CleanEST projekti hanked ja hankeplaan

LIFE IP CleanEST projektis koostati projekti alguses kõiki projekti tegevusi hõlmav hankeplaan. Hankeplaani uuendatakse ja täiendatakse terviklikult kord aastas reeglina aasta viimases kvartalis järgmise aasta planeerimise ajal. Hankeplaani jooksev täiendamine tähendab failis hanke läbiviimisel või lõppemisel vastavale ühele hankele viidete lisamist, staatuse muutmist ja muu uuenenud infoga värskendamist.

Hangete plaan hõlmab lihthankeid ja riigihankeid. Hangete piirmäärad⁷ on LIFE IP CleanEST projekti läbiviimise ajal püsinud samadena, olles vastavalt lihthankel 30 000 eurot ilma käibemaksuta ning riigihankel 60 000 eurot ilma käibemaksuta. Piirmäärad erinevad hanke liikide kaupa.

Hanked on A.2 tegevuse ning hankeplaani mõistes lihthanked ja riigihanked, mis on tehtud projekti raames ja projekti jaoks. Väikeoste (kolme pakkumise võrdluseid) hankeplaanis ei kajasta, neid A.2 tegevus ei vaatle. Samuti ei kajastata asutuse raamhankeid, nt reisikorraldaja hanked, mida kasutab terve organisatsioon pakkumuste võtmiseks sõltumata tasumise allikast. Hankeplaan kajastab erijuhtumeid, kus projekti tegevuse jaoks vajalik hange tehakse koostöös teise asutusega.

Hankeplaan kajastab hanke staatust (tulevikuhange, täitmisel, leping täidetud), hanke nime, hüperlingiga viidet hanke numbrile riigihangete registris, hanget läbiviivat partnerit ja vastutavat isikut, hankemenetluse liiki, planeeritavat maksumust, kulukategooriat projektis, projekti tegevuse viidet, oodatavat ja tegelikku lepingu sõlmimise kuupäeva, lepingu maksumust koos käibemaksuga, lepingu täitjat (hanke võitnud ettevõtet) ning muid asjakohaseid märkuseid.

Seisuga 30.06.2024 ei ole ühtegi läbiviidud hanget vaidlustatud, mis on andnud võimaluse püsida tegevustega planeeritud graafikus.

Hankeplaan seisuga mai 2024 on kajastatud aruande lisa 1.

⁷ Riigihangete piirmäärad alates 01.09.2017 [Rahandusministeerium/Riigihangete piirmäärad](#)

1.2 Ülevaade projekti hangetest

Projektis on aruande valmimise seisuga kaardistatud 36 hanget. See number ei ole lõplik, sest hankeplaani uuendamisel võib arv muutuda. 36 hanget sisaldavad nii liht- kui riigihankeid, samuti raamhangete alusel tehtavaid neid minikonkursse, mille planeeritav maksumus ületab lihthanke piirmäära. 36 hanke seas on üks tulemuselt lõppenud hange, millele tehti õnnestunult kordushange. Menetluse seisukohast on siiski läbi viidud kaks hanget. Kahe hanke puhul on kasutatud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust, ülejäänud hanked, nii läbiviidud kui planeeritavad on avatud menetluse vormis. Enim hankeid viib läbi projekti juhtpartner Kliimaministeerium.

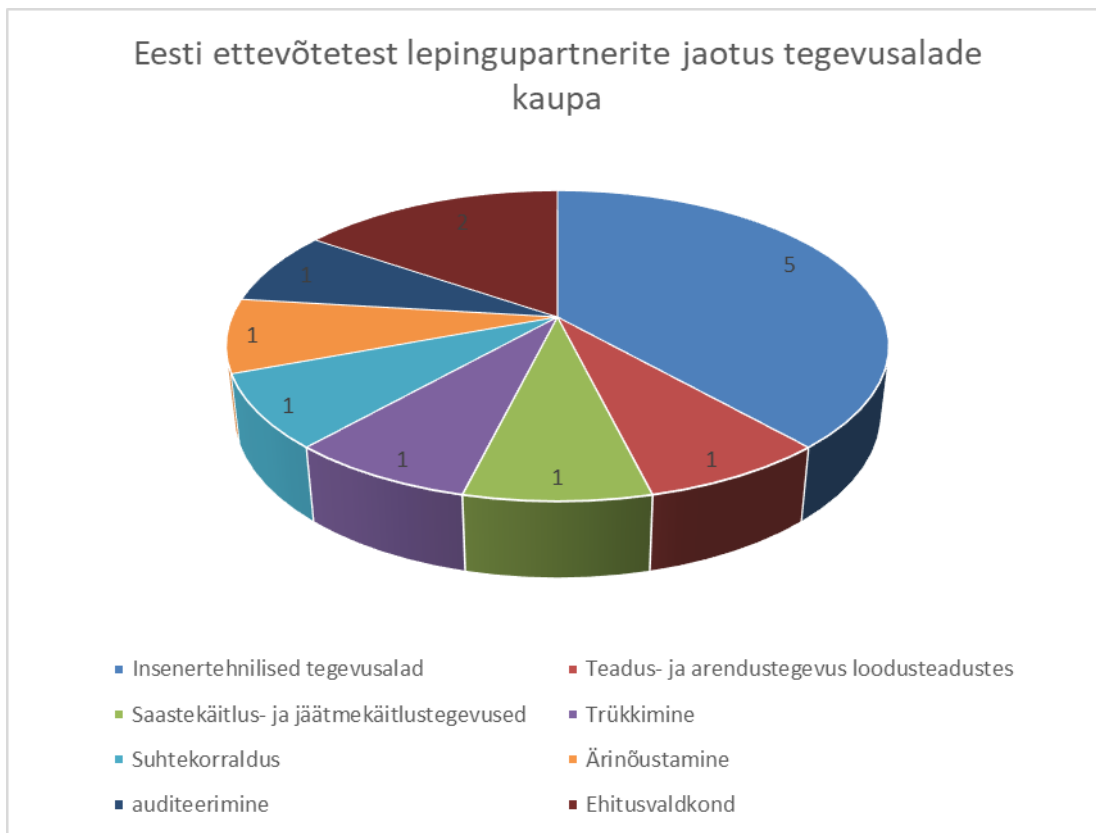
Partner	Hangete arv	Summa, sh KM	Hangete arv	Planeeritav maksumus, sh KM
	Hange läbi viidud, leping täidetud või täitmisel kuni 31.05.2024		Avaldatud riigihangete registris või avaldatakse tulevikus alates 01.06.2024	
Kliimaministeerium	12	4 039 552,76	7	237 155,00
Keskkonnaagentuur	3	104 062,40	6	1 012 810,53
Keskkonna- ministeeriumi Info- tehnoloogiakeskus	0	0,00	1	64 000,00
Tallinna Tehnikaülikool	2	36 000,00	0	0,00
Eesti Geoloogiateenistus	1	118 678,55	0	0,00
Keskkonnaamet	0	0,00	2	85 485,00
Eesti Keskkonnauuringute Keskus	2	129 240,00	0	0,00
KOKKU	20	4 427 533,71	16	1 399 450,33

Tabel 1. Kokkuvõte hangetest seisuga mai 2024

1.3 Ülevaade sõlmitud lepingutest

Läbiviidud hangetel on sõlmitud lepinguid kokku 15 erineva ettevõttega. Neist kahe ettevõtte asukohamaa ei ole Eesti, ülejäänud on kohaliku kapitaliga ettevõtted.

Enim tellitud töid kuulub insener-tehnilisse valdkonda ning ehitusvaldkonda. Projekti sisutegevused on valdavalt insener-tehnilise või ehitusliku loomuga, tellitakse projekte ning tehnilisi töid objektidel. Uuringuid viivad valdavalt läbi projekti partnerid personalikulu eest või tellivad sisse alla lihthanke piirmäära jäävate töödena.

Joonis 1. LIFE IP CleanEST projektis hangete (liht- ja riigihanked) lepingupartnerite jaotus tegevusvaldkondade kaupa seisuga 31.05.2024. Ülevaade ei kajasta alla lihthanke piirmäära kaasatud lepingupartnerite tegevusalasid.

2. Projekti tegevuste loastamine

LIFE IP CleanEST projekti tegevuste loastamine on toimunud kehtivate õigusaktide alusel. Lubade valdkonnad on erinevad: keskkonnaluba, raieluba, ehitusluba, elektriliini kaitsevööndis tegutsemise luba, kalade asustamise luba, eripüügiluba. Registreeringutest veekeskonna riskiga seotud tegevuste registreeringud ja jäätmevaldkonna registreeringud. Kõik load ei ole eraldiseisvad (nt raieluba taotletakse koos keskkonnaloaga).

Õigusaktiga ette nähtud loastamisele lisaks on olnud tarvidus sõlmida isikliku kasutusõiguse lepingud maaomanikega, küsida kooskõlastusi omaavalitsustest ning teistest ametkondadest.

Lisaks tuleb tegevuste tegemisel arvestada raierahuga.

Projekti tegevusteks väljastatud load ning tulevikutegevustele prognoositavalt vajaminevad load on kaardistatud aruande lisa 2.

3. Projekti riskid

LIFE IP CleanEST projekti rahastuslepe lisa II, osas B (Grant Agreement Annex II, Part B) on kaardistatud projekti koostamise ajal tulevased potentsiaalsed riskid, mis võivad projekti kulgu mõjutada. Samuti riski klass ning esmased maandamistegevused. Projekti kestel on riske minimaalselt kord faasi jooksul (projekti üks faas kestab kaks kalendriaastat), enamasti kord aastas valideeritud ning uuendatud riskide avaldumise detailsemat sisu, maandamismeetmeid ja kirjeldatud riskiastme muutust. Riskide maandamise meetmetega arvestatakse asjaomastes teistes tegevustes. Näiteks sisuliste objektide realiseerimisel on tarvis lube ja kooskõlastusi, siis nende hankimiseks tehakse varajast kaasamist. Või näiteks finantsreeglite järgmiseks, et olla kooskõlas abikõlblikkusega ja pidada eelarvedistsipliini, kaasavad partnerid projekti finantsvaldkonna spetsialistid ning juhtpartner hoiab finantsaruandluses kindlat süsteemi.

Projekti riskide peamised üldistatud järeldused on:

- Tegevusriskid (sisutegevuste elluviimist mõjutavad riskid) on seotud ajaliste nihetega loastamisel ja hangetel. Riski maandamiseks toimub kaasamine tegevuse varajases staadiumis, mis aitab maandada osaliselt.

- Projekti korraldusriskid (abikõlblikkus, eelarve kasutamine) on võimalik maandada eelarve süsteemse korralduse ja kasutamise kontrolliga. Riski võib võimendada töömahu ja detailsuse alahindamine ning rahastaja pika perioodiga antav tagasiside.
- Välised riskid (pandeemia, julgeolek, inflatsioon, riigi prioriteetide muutumine) ei ole katkestanud ega lõpetanud ühtegi projekti tegevust ning on maandatud juhul kui ilmnelisel jooksvalt tegeleda korraldades tegevusi teisiti ja arvestades vajadusel eelarvemuudatustega. Kaasnevate projektide omaosaluse leidmine võib olla keerukas.
- Teadlikkusriskid (huvigruppide kaasamine) on hästi maandatavad konkreetse tegevuse puhul otseses puutumuses olevate isikute ja huvigruppidega üksühele suhtluses. Riski suurendab vee valdkonna vähene väljapaistmine teiste teemade vahelt nii suurtes fookustes kui kohalikul tasandil. Projekt toetab seda läbi pikaajalise süsteemse kommunikatsioonitegevuse.

Projekti riskide kaardistus on aruande lisa 3.

4. LIFE IP CleanEST projektis koostatud projektid

LIFE IP CleanEST projektis on tegevuste käigus olnud tarvilik koostada nii eskiise, eelprojekte kui projekte. Projektide koostamine on olnud vajalik nii ehitusliku iseloomuga tegevuse elluviimiseks kui on projekt olnud LIFE IP CleanESTi tegevuse lõpptulem, mis realiseeritakse kaasnevate projektide raames teistest rahastusallikatest.

Valminud projektid on:

- Tegevuse C.5 „Jääkreostusalade uuringud“ tehti uuringud ning nende põhjal tööprojektid järgmistele jääkreostusaladele: Kiviõli keemiakombinaadi jääkreostusala; Ahtme asfaltbetoonitehas, Sõmeru helikopteriväljak, Rakvere autobaasi tankla ning Tapa liipriimmutustehas. Projektide realiseerimiseks hangitakse rahastused kaasnevate projektide raames teistest fondidest.
- Tegevuse C.6.2 ja C.14 raames valmisid jääkreostuse eemaldamiseks vajalikud projektid Kohtla-Nõmme endise rehvitahase territooriumi jaoks ning Erra jõe jääkreostuse likvideerimiseks. Projektide alusel tehti tööd LIFE IP CleanESTi raames.
- Tegevus C.7.1. „Soolikaoja taastamine“ raames valmis Soolikaoja alamjooksu taastamise projekt. Projekt realiseeritakse LIFE IP CleanEST kaasnevast projektist LIFE LATESTadapt.

- Tegevuse C.11 raames on Purtse jõe Püssi paisu likvideerimiseks ja kärestik-kalapääsu rajamiseks koostatud eelprojektid ning sobiliku valiku põhjalt põhiprojekt. Eelprojektid on koostatud kalade rändetakistuse likvideerimiseks Võsu Mere ja Metsa paisudel, Unukse-Mahu maanteetruubi juures Pada jõel ning Ojaküla truubi juures Toolse jõel. Samuti koostatakse põhiprojektid Võsu Mere ja Metsa paisude ning Unukse-Mahu maanteetruubi likvideerimiseks. Eelprojekti sisse on arvatud ka hüdrotehnikainseneri eksperthinnang, mis on see tegevuse läbiviimiseks vajalik eskiisjoonis. Eelprojekt on ka hüdrotehnikainseneri eksperthinnang Tamme paisu likvideerimiseks Alajõelt.

Kokkuvõte

Projekti administratiivtegevuste haldamine ja teadlik suunamine on toetanud projekti ajalist elluviimist ning olnud vajalik eelarve planeerimiseks. Projekti elluviimise praktika näitab, et hankedokumentide koostamine ja hanke läbiviimine on reeglina ajamahukam kui esialgselt planeerides arvati, sest tegevus sisaldab kooskõlastusi erinevate asutuste vahel.

Loastamine on kulgenud valdavalt plaanipäraselt ning lubade taotlemisel on taotlejad olnud teadlikud millist luba millise tegevuse juures vaja on.

Aja- ja töömahukam võib olla kooskõlastuste saamine objektidega seotud erinevatelt osapooltelt, kellelt ei ole vaja õigusaktikohast luba, ent kes peavad kooskõlastama näiteks seoses neile kuuluva maa kasutamisega.

Riske teadvustades ja nende maandamist juhtides on võimalik aja- ja töömahukust vähendada. Üldine soovitus LIFE projektidele on hoida süsteemset administratiivtegevuste ülevaadet, sest see on projekti üks juhtimisinstrument ressurside suunamisel.